

DEBRECZENI LAPOK

ELŐFIZETÉSI-ÁR

Egész évre . . . . . 2 frt
Fél évre . . . . . 1 „
Vidékre egész évre 60 krajczárral több.
Hirdetés árak egyezség szerint. — Nyilttér sora 10 kr.

Felelős szerkesztő:
THAN GYULA.

Kiadó és laptulajdonos:
SCHWARZ I. IMRE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Debreczen, Széchenyi-utca 1813. szám.
Minden e lap szellemi, vagy anyagi részét illető küldemény
ide intézendő.
A DEBRECZENI LAPOK megjelenik minden vasárnap.
Egyes szám ára 4 kr. Kapható minden térszében.

Haldokló színművészet.

A zene és színművészet mindenkor mostoha gyermeknek tekintett hazánkban. Maig sem állott be változás sorsukban, noha a közelmúlt igazolása szerint nem egy ízben, az utóbbi három évszázad alatt pedig épen nem képviselte, nem képviselhette s nem tarthatta össze más a magyarságot, mint e két testvér művészet.

E két művészeti ág története Magyarország nemzeti géniuszának létküzdelmét tárja elénk, mely ékes szólóan, tömérdek véres verejték és megannyi megalázás árán tartotta fenn magát az elnyomás daczára.

A kik e két művészeti ág idestova kimutatható dicsőséges multját ismerik: méltán azt vélhetik, hogy apotheozisra lel ez ikerművészet a milleniumi kiállításon. Nagyön tévednek! E két művészet ötvenedrészét sem foglalja el annak a költségnek, a melyet igényel más dolgok kiállítása.

Én szívesen megnyugodnék e két művészeti ág aránytalanul szegényes és szűk keretbe szorított bemutatásában, ha azt tudnám, hogy künn, a kiállítás falain túl hatalmas pezsgő életforrást bír a magyar zene és színművészet. De fájdalom nem így van!

A millenium évébe jutva, a mi színészetünk is oda jutott, hogy állapota hasonlít a haldokló vonaglászhoz. Az új ezredévre a színészet nem könyvelhet el mást, mint azon néhány cikket és röpirat-

tot, a melyeket e sorok írója 10 év óta nyújtott a haldokló vidéki színészetéről s azon koldustarisznyát, melylyel a vidéki színészet aggyasztánai részére egy menházat összekoldult Bényei István, a ki praktikus észszel kitalálta azt, hogy írói profécziákkal a magyar színészet végfeloszlását nem lehet megakadályozni.

Külföldön ha valaki életét arra szánja, hogy a színészet alkotmányát, multját, jelenét és külföldi szervezetét áttanulmányozza, hosszú husz év után eljut ezen uton ahhoz, hogy reá bizzák az éhhalálal s botrányokkal küzdő színészet rendezését! Nálunk mi történik? Előrántják az embert, ha szakkiállítást kell szervezni, de ha a „mór megtette kötelességét“ visszadugják azon ügykörbe, melybe nem illik bele, se tehetségénél sem pedig hajlamánál fogva. De hát a mór megtette kötelességét, a mór mehet. A színészet ügyét pedig rendszerint olyanok referálják, a kik fiatalokkorban színházi habitűk voltak: tehát rokonszenveznek ezen munkakörrel!

S ilyen viszonyok közt csodálható-e, hogy a magyar színészet éhesen, rongyosan, morális sebekkel fődve jelenik meg előttünk a millenium évében!!

Ezért fogja a milleniumi ünnepi hangulatot azon diszsonáns jajszó megzavarni, mely fölhallatszik majd a vidékről a jövő évben: a midőn a vidéki lakosság tömegesen a fővárosba fog tódulni, mialatt a vidéken a színészet még jobban fog szinlődni, mint a hogy eddig szinlődött!!

A zenevilág részben rosszabbul áll, mint a színészet, más tekintetben pedig helyzete jobb. Rosszabbul áll, mivel annyira szegény ez a társadalmi elem, hogy még saját multjának megírására sem tudott összegyűjteni egy kis összeget, holott már nemcsak a lövészek, de a mészáros és lakatos czéhek is megsiratják monografiáikat s annak tanulságaiban konstatálják a jelen bizodalmat gerjesztő életfonalait s a lét-enyésztő tüneteket. De az abból ered, — hogy tulajdonképen magyar műzenét kultiváló zeneirónk nincsen. Az öregek kifáradtak: a fiatalok meg internationalisták. „Ubi bene, ibi patria“ a jel-szavuk.

Az az osztály, a mely a magyar zenét képviseli, a cigányság: szegénytelenesen le van nézve és el van szegényedve! És mégis ezek boldogabbak, mint a színészek! Boldogabbak, mivel fölszállingóznak a budapesti vendéglőkbe, kávéházakba és mulatóhelyekre, ha a vidéki jobb módu elem százezrei Budapestre tolnak s itt okvetlen megtalálják azon odavetett filléreket, a melyekett otthon tőlük megvont volna a fővárosba utazók rajta!

Kereskedőink, iparosaink, vasutaink, vendéglőink, nyomdánk, mind-mind kitünő üzletet csinálnak a kiállítás alatt, csak a magyar vidéki színészet, amely a vidéki rögökhöz van kötve, csak az fog koplalni a jövő évben!

És mind ez azért, mivel mi a lópatkoláshoz is szakembert állítunk: a színé-

A »DEBRECZENI LAPOK« TÁRCÁJA

A csillag.*)

Irta Beksics Gusztávné.

Egy fejedelemtöt szeretett
Forrón és lángolón.
Elpazarolt rá éveket
Eltéből oly bohón
— Szeretlek! sugta boldogan
Kivánj bármi nagyot!
Te érted áldozni magam
Örökre kész vagyok!
Szemed fénye beragyogta
Lelkemnek éjjelét,
Egy csókodért, ah! odaadnám
Az életnek felét! —

S a fejedelemtöt kaczagott:
— Egy csillag fénye szebb!
Hozd el nekem e csillagot
Akkor tied leszek!

S ment szegény reménytelt szívvél
Kutatva az eget,
Magában tépelődve, nézve
A sok közt: melyk lehet?
Azt látta, minden pillanatban
Egy-egy csillag lefut,
Kitérta karjait feljük
Talan egyik lejut,

*) A Petőfi-társaság vasárnap ülésén elszavalta: Ferenczy József.

— Oh! édes csillag, melyet ő kíván
Oh! fuss le! ne ragyogj!
A míg te tündökölsz, oly némán,
Boldogtalan vagyok!
De fejedelemtöt kaczagott:
Az nem igen ragyog!
A feleséged szeme kell!
Aztán tied vagyok!

És ment vadul haza s férfi
Kezében tör remeg.
— Asszony! kiáltá, hogy merészli
Könnyezni a szemed,
Utamban van a te nézésed,
Utamban vagy magad!
Mehalsz ma még! hiába kérlelsz,
Legyek végre szabad! —
S az özszemü, remegő asszony
Lehunytá két szemét!
— Nos! itt vagyok, királyné asszony,
A csillag bánt-e még?
S a fejedelemtöt kaczagott:
— Hát minek él a vak?
Síránkozzék és átkozzon,
Míg szeretsz azalatt?

— Oh! nem él, ne félj! már lehunytá
Hüségese, két szemét.
Oly szánalom fogott el engem,
Nem gyűlölöm szegényt.
A csillag ott a magas égen
Fényesebb már nem lehet,
Mint nöm szeme volt haldokolva.
Ki engem szeretett.

S mi kéjt reméltem én te nálad,
A vágy kihült, kihalt!
Már nem kívánlak fejedelemtöt,
Mert nincs, ki visszatart!
S a fejedelemtöt sóhajtott:
— Halva is fényesebb?
Örökre él hát az a szem,
Ki téged szeretett?

Jeruzsálem felé.

(Rajz.)

Irta: Roboz Andor.

Tiz évig laktam az öreg Wolf Salamon
töszomszédságában és így elég alkalmam volt,
hogy tettét megfigyeljem.

Kora reggel beállott boltjába és ott tördött késő estig. Azután leült az ő nagy könyvei mellé és ágyamból órahosszat elmerengtem azon a világosságon, mely az ő kicsiny ablakából szűrődött ki az utcára. Salamont a titokzatosság homálya vette körül. Legrégibb szomszédai is csak annyit tudtak róla, hogy régenten Szilágy Somlyón lakott és a mikor meghalt a felesége: beköltözött Nagyváradra és azóta a boltmelléti szobában lakott egyedül. Nem szolgálta ki senki, ételeit maga készíté el. Hetenkint kétszer két komoly nagy szakállu zsidó jött hozzá az esti ima után. Ilyenkor korábban zárta be Salamon a boltajtót és később aludt ki a gyertya kisesike szobájában. Tanultak. Tudta a város

szet immár tarthatatlanná vált viszonyai rendezéséhez pedig elégségesnek találjuk a műkedvelők hókusz-pókuszait!

Dr. Váli Béla.

Czeplédi faiskola.

Még a megesontosodott rosz akarathoz is bajos volna kétségbe vonni azt, hogy a gyümölcs nemcsak mint fogyasztási tárgy, de még mint kereskedelmi cikk is határozott értékkel bír. Hisz nem kell több, mint egy rosz gyümölestermő év s már megérezzük, hogy hiányzik valami asztalunkról, a gyermekesereg nagyobb sirást-rívást visz véghez s köznépnél rohamosabban fogy a kenyér. A gyümölcs az uri asztal kiegészítő része, a gyermekeknek békéltető eszköze, népünknek pedig a szójárás szerint fele kenyér. S mégis, ha tekintetbe vesszük azt, hogy maga a fatenyésztés oly nehézkesen — mondhatnám ólomlábban halad elő, önkénytelenül is kutatnunk kell az előidéző okok után, melyek ezen aránytalan helyzetet teremtik.

Egyszerű és természetes dolog az, hogyha gyümölcsöt akarunk, első sorban is akarunkunk kell annak a fáját is. Mert jóllehet, hogy tréfának megjárja az a szokás mondás, hogy: „sok gyümölcs terem a pécsi köveken.“ (Ertvént alatta a pécsi piacot.) De végre is a gyümölcsöt fa nélkül csak a kamarában lehet képzelni s ha fáját nem tenyésztjük, ugy gyümölcsre sem lehet józanul számítanunk.

Nem állunk egyedül azon meggyőződésünkkel, hogy a gyümölcsfa lassu terjedésének egyik oszlopos és sarkalatos oka a községi faiskolák rendezetlen állapotában rejlik. Hogy köznépnél a gyümölcsfa csemetékért pénzt adjon ki s még tán a negyedik, ötödik megéből hozassa is, erre gondolni józan észszel nem lehet. Népünk elszegényült anyagi volta ilyenmő kiadást meg nem tűr, s azért erre még jó sokáig számítanunk nem lehet. Egészen másként volna az, ha minden községnek volna az, ha minden községnek volna rendezett faiskolája, a honnan évenként csak néhány száz csemete kerülne is ki, legalább a kertek és belsőségek befásítására. Ez azonban a jelen viszonyok között még jóideig jámbor óhajítás marad.

Igaz, hogy vannak, akiknek a jó Isten egy kis pénzt is adott, s akik megtehették, hogy évenként néhány forintot adhatnának ki gyümölcsfa-csemetékre s mégis azt tapasztaljuk, hogy még ezek is agodalmasan tartó-

zkodva vonulnak vissza. Itt meg a megbizhatatlanság és magas árak képezik az okot.

Oly példát hozok fel állításom támogatására, mely nem egyszer fordult már elő, ugy a multban, mint a jelenben s ha nem egészen indokolt is, de mégis bizonyos alapot nem nélkülöz.

Mondjuk, hogy valakit megszáll a buzgalom és elszánja magát arra, hogy gyümölcsfákat ültessen s tegyük hozzá, hogy hajlandó e célra bizonyos összeget áldozni. Megrendeli a fákat s kifizeti a nem ritkán borsos csomaglást és portót, s midőn aztán a csomagot felbontja, akkor veszi voltaképp észre, hogy alaposan be van csapva. A csemeték legnagyobb részben beteges gyökszegény példány, a melyeknek inkább a kórházban, mint a kertben volna helyük. De mivel már a pénzt kiadta értük, megreszkirozza még az ültetési költségeket is azon reményben, tán mégis csak lesz belőlük valami. Azonban első csalódását tetézi a második, a mennyiben a csemeték egy tisztes része ki sem hajt, vagy a mi ki is hajtott, oly vézna és gyenge, hogy inkább csak ugy tengődik, mintsem igazán él.

Már bocsánatot kérek; de csuda-e ha ily esetben a lelkesülés lelohad, kedvét veszti bárki is a fáültetéstől s bosszúsággal gondol még arra a perczre is vissza, a midőn észbe jutott pomologusnak felesapni. Ez pedig sem a légből kapva, sem pedig tulozva ninesen; mert megtörténik napjainkban is akárhányszor. Az ilyenmő megbizhatatlanság nem egyszer ásta már meg a jóakarát és nemes szándéknak biztos sirját.

Ezzel nem azt akarom mondani és szomorú is volna, hogy szemben ily lelketlen kiszolgálással, ne volna azért akárhányszor jóvaló és becsületes faiskola tulajdonos is, ki nem a közönség ilyenmő kizsákmányolására fektetik vállalatukat, hanem áthatva az ügy magasztos voltától, szerényebb jövedelem mellett is a közjónak hazafias szolgálatot kívánának tenni, a midőn a vevőnek becsületes pénztért megfelelő jó portékát szolgáltatnak ki.

Egy ilyen faiskola tulajdonost kívánok ezuttal az olvasóközönségnek bemutatni.

A ki a közelmúlt évben a szak- és egyéb lapokat egyszerűmásszor forgatta, lehetetlen, hogy elkerülte volna figyelmét bizonyos Ungváry Lászlónak Czepléden levő faiskola telepéről szóló hirdetései. Nem mindenki hisz azonban már feltétlenül az ilyenmő hirdetéseknek s azért nem ritkán csak egyszerűen és mosolyogva vesz tudomást róla.

Szegény jó magunk is szeretjük a „valódit“ a „talmi“-tól megkülönböztetni s azért

Tudtam már mire gyűjti az öreg a pénzt. Lelkében olthatatlan vágy égett Jeruzsálem után.

... Képzeteiben ott élt a szent falak között és lelke ott bolyongott a nagy ősök sirjain. Mintha csak fogságban élt volna itt... és Jeruzsálem volna a szabadság! Jehada Halévi rajongásával csüngött a szent falakon, az örök városban...

Most már tudtam, min mereng a jó Salamon, midőn olykor kiállván a boltajtóba, a távolban vészelt el tekintete... ott csüngött az a Kibunon karesu cedrusain, az egy Isten templomának szentelt mjoain... Hogy ragyogott az arca, hogy csillogott a szeme, midőn Jeruzsálemről beszélt. Ismerte már annak minden zegét, zugát. Elmondta, hogy hol fog ő majd lakni, hol fog járni-kelni. A nagy utra kuporgatta a pénzt, hogy a szent városban gond nélkül élhessen Istennek és szent vallásának... Milyen édes lesz ott az élet, milyen édes a pihenés! Milyen lágyan lehet feküdni abban a földben, melyben az ősatyák és ősanynak aluszszák örök álmukat!...

És multak az évek. Salamon haja őszbe csavarodott, arczára sápadtan ült az öregség és még egyre ott győtrődött a boltban, merengett a távolban, ábrándozott Jeruzsálemről. Egyszer aztán köhécselni kezdett és a mint ott ültem a kicsi szoba egyik szögletében, hallgatva a három tudós vitatkozását, megdöbbenve vettem észre, hogy piros lett a zsebke, melyet Salamon ajkaira szorított.

régi magyar szokás szerint többet és jobban hiszünk szemünknek, mint holmi égig dicsérő üres magasztalásoknak. Így történt aztán, hogy feltettük magunkban, miszerint ellátogatunk Czeplédre s a helyszínén szerzünk magunknak meggyőződést arról, hogy mennyiben lehet a nevezett faiskolát ajánlani s mennyi igaz abból, a mi a hirdetésben foglaltatik.

E tervünket a közel multban meg is valóítottuk s egyik szép reggelen a vasuti kalauznak barátságos biztatására a czeplédi indóháznál a vonatról leszálltunk.

Miután nem a város láthatásáért tettük meg az utat, nem is lepott meg Czepléd városnak alföldies külseje. Sik, nagykiterjedésű hely, egyszerű házakkal. A javítás és bővítés alatt álló ref. templom és előtte az ujonnan kisajátított tér a tervbe vett befásítással, esinos részét fogják képezni a városnak.

Ha idáig vezettem gondolatba a szives olvasót, ugy térjünk be ott egy csinosabb épület földszinti helyiségébe, mely Ungváry László urnak központi irodáját képezi. Izléses berendezés és pedáns rend lepi meg a belépőt. Hazánk jelesebb pomologusainak (dr. Entz, Villási, Bereczki Gábor, Molnár, Angyal) olajfestésű nagy arczképei díszítik a falakat s a személyzet egyes tagjai munkájukban elmerülve ülnek asztalaik mellett.

Rövid időzés után a czég ifjabb tagjával, a jelesen képezett s megnyerő modoru Ungváry Sándorral a telepre hajtottunk ki, mely a várostól egy félórányira fekszik s az irodával telefon köti össze. Itt, az állandóan itt lakó czég tulajdonos Ungváry László igen barátságosan fogadott bennünket és rövid pihenés után megkezdte kalauzolói szerepét.

A telep nagysága már az első pillanatban meglepi az embert, hisz 112 hold egy darabban már magában véve oly területet képez, mely mint faiskola ritkítja párját. (Ezenkívül van még 9 hold régibb keletű faiskolája is). Különösen emeli a benyomást azon körülmény, hogy ezen a nagy területen nem lát az ember semmi mást, mint rengeteg sok fa-csemetét különböző nagyságban. Csakis így magyarázható meg, hogy ez idő szerint a készlet 7-8 százezer kiadható facsemete, 1 millió 2 százezer szemzés — s mintegy 15 millió vadonezból áll.

A laikus tehát e rengeteg mennyiség fölött csudálkozik, mi azonban egész más szempontból is vesszük a dolgot — s oly egyes körülményekre terjesszük ki figyelmünket, a mi a nagy vevőközönségre határozott értékkel bír.

Szerettünk először is a faiskolánál a ta-

Másnap lángoló tekintettel sugta a vén Salamon a fülembe: együtt van az összeg nemsokára megyek... Jeruzsálembe!... És az öreg reszketett, szemében könnyek csillogtak.

A tél elmúlt, az első tavaszi nap aranyos fényben csillogtatta Salamon ablakát. A bolt be volt zárva, a holmi össze volt csomagolva. Hallgatagon ültünk egymás mellett. Szivem összeszorult, a mint az öreg halálósan sápadt arczára néztem. Különös fény ragyogott azon... ajkain boldog mosoly lebegett, behunyt szemével Jeruzsálemet nézte, nagy, megrázó történetek, elmúlt évezredek elenevültek meg előtte...

Álmodott, míg a legveszedelmesebb köhögés fel nem rázta ábrándjaiból... Göröcsösen zihált a beesett mell, ajkai közül vastag darabokban tört elő a vér... mikor a roham engedett, holttestként esett vissza székébe... Homlokáról hullott a verejték, ajkai mozogtak, csak nehezen tudtam kivenni néhány szót: holnap... indulok... Jeruzsálem felé... biztosan...

És az öreg arca tulvilági fényben ragyogott...

Másnap Várad tudós, hosszú szakállu zsidói könnyes szemekkel bucsuztak a vén Salamontól...

Az öreg magán kívül volt az izgalomtól. Mikor a vonat megérkezett, lábai inogni kezdtek...

Hárman segítették a kupéba. Napok óta

zsidósága, hogy Salamon, a szatócs, nagy tudós, csak azt nem tudta senki, hogy miért von meg magától minden kényelmet? Hogy nem volt rossz szívű mások iránt, azt szegényei fennen hirdették, csak magával szemben volt zsgori.

De miért? Kinek gyűjti az öreg a pénzt? Ez volt a kérdés, mely a szomszédokat foglalkoztatta. Hisz olyan kevés kell Salamonnak: már abba hagyhatná az erőfeszítő munkát. Legalább tarthatna segédet, szolgát, miért nem tart?

Hiába törtem rajta a fejem. Az öreg szótlan, megközelíthetetlen ember volt — vevőivel csak üzleti ügyekről beszélt.

Egyszer aztán ugy esett, hogy egy könyvkereskedőtől térvén haza, betértem Salamonhoz szivarért. A vásárolt könyvet a pultra tettem. Salamon egyszerre a könyvre tekintett és arczán szokatlan pir lobogott fel. Mintha valamely vágyat láttam volna szemében felelődni. Rám nézett, oly különös volt e tekintet. Jóság, tartózkodó kérelem tükröződött vissza benne. Szinte zavarba jöttem. Salamon megszólalt:

— Nem lenne szives a könyvet néhány napra kölcsön adni?

— Szivesen — mondám — egy uj utleírás Palesztináról.

— Látom, látom, mondá Salamon hévvel, nagyon érdekel...

E naptól kezdve gyakori vendég voltam Salamonnál. Megnyílt előttem a szive, a lelke, lehullott róla a mystikus fátyol...

lajjal tisztába jönni. — Ez azért szükséges, mert a tapasztalat számtalan esetben igazolta azt, hogy ha a facsemetek gazdag és televényes helyről soványabb és rosszabb talajba kerülnek, ezen helyváltoztatást annyira megsínylik, hogy rendszeren elcsenevészesednek s csak nagy ritkán lehet azokból életerős termőfákat növelni.

No hát Czeglédén nem kell félni, hogy a talaj valami gazdag, televényes. Egyszerű barnás homok biz az, helylyel-közel oly székes foltokkal, a melyen még csak valamire való jobbféle gaz is csak úgy keservesen teng. Ez teszi szükségessé, hogy Ungvárynak is telepét trágyázni kell. Hanem mikor egy kesi trágya 3—4 fribba kerül s e mellett az ereszény nem igen duzzad a tartalmától, akkor bajos dolog volna ily nagy trágyával olyképp meghordani, hogy a facsemetek mesterséges hajtással alkalmassá válják.

De nem is nehéz azt megismerni, hogy melyik facsemete van mesterséges uton hajtva s így elmerjük mondani, hogy az a trágyamennyiség, melyet Ungváry László telepére évenként elhasznál, csak éppen annyi, hogy talajának közepeszerű tenyészképességet kölcsönözzen.

De lépten-nyomon találkozzunk gazdag szakímeretből kifolyó eredményekkel. Gondos növelés, okszerű nyésés, jó munka stb. következtében el van azon czél érve, — hogy a facsemetek erősek, a hajtások izmosak, szóval azon kellékekkel bírnak, a mit tőlük megkívánni szoktunk.

Egy másik előnye ezen faiskolának abban áll, hogy az egyes válfajok hazánk legmegbízhatóbb helyéről szereztek be. Legnagyobb része a fajoknak Bereczki Máté gyümölcsösséből került ki, a kiről pedig tudva van, hogy egész életét az egyes fajok meghatározása és azok leírására fordítja. Már most ehhez számítva Ungvárynak pedáns eljárását a szaporítás és nemesítés körül, feltehető a telepért, hogy azon fajt kapja a vevő, a melyet birni óhajtott. Legyünk csak őszinték és valljuk be, hogy bizony senkinek sem esik jól, ha esetleg valami nemes téli almát kíván ültetni s kap helyette holmi silány nyárfiféleséget.

Tagadhatatlan ugyan, hogy a telepen facsemetek általában szépek; — de azért különösen meglepte alólírottat néhány ojtott ősi barack. (Baranyában francia baracknak hívják, ha mindjárt Amerikában ringatták bölesójét.) Levélteteknek, vagy a levelek fodrosodásának hire-hamva sinesen. Igaz, használják is a dohányfőzettel való permetezést, de meg van a látszata.

nem tettünk egyebet, minthogy lebeszéltek az utról, tudtuk, hogy nem bírja odáig. Az öreg hajthatatlan maradt, szederjes ajkai csak annyit susogtak: kell . . . kell . . . Jeruzsálemba!

Mikor a kocsiiban elhelyeztem, az öreg feje hátra esett a fekete bőrpárnára . . . szemei lezárultak . . . egész teste vonaglott . . .

Megrémülve fogtam meg a vén Salamon úterét, az lassan, fáradtan vert . . .

A sápadt arc hamuszínűvé vált. Az ajkak mozogtak és halk suttogásba veszték a hangok: Jeruzsálem felé . . .

E pillanatban egy ur lépett a kocsiiba. Ismertem, házi orvosunk volt. A mint az öregre nézett: meghökkent és bosszusan kiáltá:

— Hisz ez az ember haldoklik . . . hamar szállítsák le . . .

A vonat fűttengett . . . a kerekek mozogni kezdtek . . .

Az öreg felugrott helyéről, szeme még egyszer felesillogott, ajkai hallhatóan suttogtak: Hála neked Izrael Istené . . . hogy teljesítetted kívánságom . . . megyek . . . megyek . . . Jeruzsálem felé . . .

A vonat gyorsan robotgott ki a pályaudvarból, az öreg pedig mereven hullott a bőrpádra. Az orvos föléje hajolt és azt mondta: meghalt.

Az öreg arcán boldog kifejezés ült, ajkain mosoly lebegett, mintha azt akarnák mondani: Oh be jó . . . Jeruzsálem felé . . .

A fiatal fák egészséges külseje, az izmos tenyészet, a szakszerű kezelés s a talaj lazasága következtét enged vonni arra is, hogy a csemeteknek gazdag gyökérszettel kell bírniok: ez pedig a tenyészetnél oly kellék, melyet mindenkor figyelembe vennünk kell s mely nélkül ezélt érnünk nem lehet.

Rövid vonásokban bemutattunk tehát egy faiskolát, mely nemcsak nagyterülete, rengeteg mennyiségű és jól fejlődött facsemetek által domborul ki, hanem egyáltalán a gondos, szakszerű kezelés és megbízhatóság tekintetében is megérdemli a mintaszerű elnevezést. S aligha csalódunk, a midőn az eddigi évi 2—3 ezer megrendelés oly mérvben gyarapodni fognak, hogy magának a telepnek biztos jövőt jósolhatunk.

Megemlítést érdemel azon statisztikai összeállítás is, a melyen ez időszerint az országban dolgoznak. Az eddigi megrendelések alapján feltüntetni óhajtja, hogy az ország különböző részeiben mily válfajokból történt a legtöbb megrendelés s ebből leszármaztatni azt, hogy az egyes vidékeken melyek a legterjedtebb gyümölcsfajok. Ez pedig nemcsak üzleti oldalról bir fontossággal, hanem a hazai gyümölcsészet s nevezetesen a fajok megválasztására lényeges befolyással bírand.

Ungvári László nemcsak tetőtől-talpig derék és becsületes magyar ember, hanem szenvedélyes gyümölcsész is; a ki fajt nemcsak azért szereti, mert hasznot hoznak neki, hanem örömet és gyógyörüségét találta azok növelése és tenyésztésében is. Kész az utolsó garassát is a telepre befektetni, csakhogy minél szebb és éltrevalóbb csemeteket tudjon előállítani. S miután ezen törekvéssel a hazai közjólétnek is szolgálatot tesz, méltányos alapon megérdemli, hogy a nagyközönség is viszont őt felkarolja. S ha ő feltudta sok anyagi küzdelem után zászlajára írni, hogy: „Erős akaratom mi sem áll utjában”, úgy viszont a nagyközönség mutassa meg azt, hogy a becsületes munkát és hazafias törekvést mindenkor méltányolni is tudja.

Liebbald Béni.

Debreczeni hírek.

* **Elgazolt kis leány.** Csermei Eszter a Józsaórl bejött Debreczenbe. Még nem járt sohasem itt s a főútczán sétálva elbáméskodott s nem vette észre a kocikat. A kis 11 éves Csermei Eszter egy vigyázatlan pillanatban egy teherrel megrakott szekér elé került, mely elütötte, azonban a boecis ideje korán megállította a lovakat s ezáltal megakadályozta, hogy a kerekek átmenjenek a kis leányon. A vigyázatlan leány mindazonáltal megsérült, mert a lovak fejét és mellét több helyen megsértették. Hazavitték szülőihez a Józsaóra.

* **Uj tanácsjegyzők a depr. kir. táblánál.** Dr. Iváncsy Jenő, a ki eddig a szatmári kir. törvényszéknél volt jegyző s Tóth Pál, ki a nyiregyházi törvényszéknél szintén mint jegyző működött, a deézi kir. táblához tanácsjegyzőkül rendeltettek be. Az új tanácsjegyzők már elfoglalták hivatalukat.

* **Adomány.** Dr. Wolafka Nándor v. prépost plébános a debreczeni kereskedelmi akadémia segélyező egylete javára 20 frtot adományozott.

* **Felolvasás.** A debreczeni orvos- és gyógyszerész egyesület tegnap tartott felolvasó ülést. Ez alkalommal dr. Kenézy Gyula olvasta fel ifj. Mihailovits Jenő gyógyszerésznek az „összeférhetetlen gyógyszerészek”-ről írott értekezését.

* **Felfordult világ.** K. Sándor napszamos ember tegnap elkövetett tettével alaposan meczáfolta azt a hagyományt, a melyben az anyósok, vejeik, különösen pedig a nagy világ előtt állanak. Ez a különben fiatal ember, a ki már is két gyermeknek az apja, ott hagyta fiatal feleségét, két gyermeket s megszökött az anyósával. Így lett K. Sándor a saját feleségének apja és a saját gyermekeinek a nagyapja.

* **Sajtópörök a debreczeni kir. törvényszék előtt.** Békési Gyula tankerületi főigazgatónak a Gáspár Imre és Simonyi Jó-

zsef hírlapírók, továbbá Márk Endre ügyvéd ellen indított s a folyó hó 18-ára kitűzött tárgyalása azon okból — mint már jeleztük — mert a főigazgató által maga ellen kért eljárás még befejezve nincs — elhalasztatott bizonytalan időre. Oláh Ferenc debreczeni lakosnak Kemény Géza depr. lakos ellen indított sajtópör tárgyalása f. hó 25-én lesz, míg az Orosz István m.-péresi lakosnak Sinay Károly, Vida Péter és Sass Antal ugyanottani lakosok elleni sajtópörében a végtárgyalás e hó 30-án tartatik meg.

* **Eltűnt fiatal pár.** Debreczenhez közel pár nap előtt két szerelmes ifju esküdtött örök hűséget egymásnak. A nagy lakadalom után az ifju pár eltűnt s nem találják azóta őket sehol. Vajjon mi lehet ennek az oka? Valószínűleg a vőlegénynek és a menyasszonynak is van — anyósa.

Dr. Tihanyi Sámuel halála.

Debreczen város egy törekvő bizottsági, az orvosi kar egy nagy tudomány tagjával, a szenvedő emberiség egy humanus bánásmódu orvosával szegényebb: dr. Tihanyi Sámuel az összes gyógytudományok orvosa szerdán délután 1/5 órakor kis-várad utczai házában elhunyt.

Halála városszerte a legnagyobb részvétet keltette, annyival is inkább, mert a nagyszámú családot ért megrendítő csapás váratlanul következett be.

Családja után különösen a szegény néposztálynak van nagy vesztesége Tihanyi Sámuel halálában, a ki szánakozó jó szívetől indítatva mindenkor a legnagyobb buzgósággal igyekezett tudománya erejével a nagyszámmal hozzáfordult beteg-szegények egészségét visszahozni, kik legtöbb esetben hálataljes köszönetnél egyebet nem fizethettek a nagylelkű orvosnak.

A megboldogult szeptember hó utolsó hetében kezdett gyöngélni, de betegségével erősen küzdve e hó 8-ig még fennjárt, rendelt s betegeit látogatta. F. hó 8-án azonban ágyba fektette a nála teljes erővel fellépett — mint orvosai mondják — végbélgyulladás, mely aztán hosszú kínos szenvedés után szerdán halálát okozta. Az elhunyt életrajzi adataiból a következőket írhatjuk: Körülbelül 43—44 éves volt; született Bereczelen Szabolcsmegyében, hol édes atyja Glück S. Bernát földbirtokos volt. Gimnáziumi tanulmányait Ungvárt, az egyetemet Bécsben végezte.

Az egyetemi évek befejezése után a bosznia okkupációban mint fő- és ezredorvos teljesített szolgálatot. Ekkor tájban nősült meg, feleségül vevén Kandel Sarolta urhölgyet Ungvárról.

Debreczenben 1879-ben telepedett le, hol azóta orvosi hivatásának buzgó, lelkiismeretes teljesítése közben általános tiszteletnek, közbecsülésnek örvendő élt. Erdemei elismerésül már korábban megválasztatott városi tb. főorvosnak, később hatósági trachoma orvosnak; főorvosa volt a depr. tüzoltó egyletnek is. Halálát neje és 5 kiskoru gyermekén — kik közül 2 fiu, 3 leány — özvegy édes anyja Ungváron, testvérei: dr. Glück József fogorvos, Tihanyi János, Glück Géza, Lusztig Mórné Debreczenben, továbbá Glück Adolf Budapesten és Halász Jenőné Nagy-Becskereken gyászolják.

A temetési szertartás az izraelita rítus szerint a halottas háznál pénteken délelőtt ment végbe, miután a megboldogult földi részeit a helybeli izr. temetőben tették örök nyugalomra. A mélyen sujtott család iránt általános a részvét.

Közelvidéki hírek.

— **Véres verekedés.** Mindennapi dolog Biharmregye Rév községében, hogy egy fejbetöréssel, oldalborda összeropogtatásával élénkítsék meg a jámbor atyafiak a falusi élet egyhanguságát. Ha egyéb nem, ez az ázsiai állapot mindennél erősebben érvel a mellett, a mit már rég hangoztat a község értelmisége, a esendőrsöt állítsanak fel Réven. Vasárnap

este már — mint levelezőnk írja — a község előljáróira is elragadt a verekedhetnőség. Géczy András, B Kovács János községi esküdt és B. Kovács Ferencz rögtönöztek alapos verekedést, melynek véres nyomai még ma is láthatók Deutsch Henrik házában falán. Réven egyébként béke uralkodik.

— Polgármesterválasztás Szatmáron. A Bősörményi Károly lemondásával megüresedett szatmári polgármesteri széket hétfőn délután töltötték be a városi rendes közgyűlésen, melyen Simonsits Béla főispán elnökölt. Négy pályázó volt: Hérmán Mihály városi tisztügyiész, Pap Géza városi tanácsos, Papp Kálmán kir. törvényszéki bíró és ifj. Bősörményi Sándor földbirtokos. Beadtak 84 szavazatot, melyből 63 esett Hérmánra, 21 pedig megosztott Bősörményi és Pap Kálmán között. — Az új polgármester nyomban letette a hivatalos esküt. Hérmán Mihály 46 éves s már 25 éve szolgálja a várost. Ő az elnöke a férfi-dalegyletnek is, mely este szerenádott rendezett elnökének tiszteletére. Ez alkalommal Jaskovics Ferencz tanár üdvözölte az új polgármestert, a ki meghatottan mondott köszönetet a megtiszteltetésért.

— A Püspök-fürdőből. Az elmúlt fürdői idény alatt a Szt.-László-fürdőt nagy közönség látogatta. Dr. Fittkor Lajos fürdő orvos most terjesztette be a fürdő forgalmáról összeállított statisztikát, mely szerint összesen 5410 vendég fordult meg a most már díszesen átalakított fürdőben.

Az első polgári házasság H.-Szoboszlón.

Hajdu-Szoboszló városa még nem látott olyan nászmenetet, mint a milyen szerdán délután vonult végig a városon. Ötven kocsi telve lakodalmas néppel járta be az utcákat, hol az emberek ezrei állottak, éljenezve az első polgári házaspárt.

A város egyik népszerűbb emberének, Simon Gáspár főorvosnak leánya, Simon Erzsike lépett házasságra Mandl Gyula dr. fiatal konyári orvossal. Már délután egy óraker megtele vendégekkel az öröm szülő háza s az utcán kíváncsiak csoportokba gyűltek össze. Pontban három óraker helyet foglalt a bájos menyasszony Adler Samu takarékpénztári igazgatóval a város négyes fogatán s az utána levő kocsiiban a vőlegény ült Grosz Adolf dr. tanuval. A hosszú, 50 kocsiból álló menet, mely gyönyörű látványt nyújtott, megindult a városházára, kísérve a tömeg éljenezéseitől.

A városháza tanácssterme szorongásig megtelt s éljenezések közt lépett be fekete díszmagyarba öltözve Kovács Gyula polgármester anyakönyvvezető. Az anyakönyvvezető feltette a kérdéseket, mire a menyasszony és vőlegény „igen“-nel feleltek. Ezután a polgármester rövid beszédet intézett a párhoz, szerenését, boldogságot kívánva.

A díszes menet a városházáról a zsidó templom udvarára vonult, hol Kacz Vilmos rabbi egyházilag adta össze a párt. A hosszú kocsisor végig vonult a városon az örömszülők lakására. Este fényes lakoma volt, melyen jelen voltak a város előkelőségei. Kovács Gyula polgármester, a járásbírók, ügyvédek s nagy vendégsereg.

Az első felköszöntőt a polgármester mondta, szelletes beszédjében éltetve az új párt. A vig kedélyű lakoma reggel 7 óraker ért véget. Az új pár ma elutazott tartózkodási helyére, Konyárra.

A családhoz 120 távirat érkezett, telve jó kívánságokkal. A h.-szoboszlóiaknak soká lesz emlékeztükben ez a fényes polgári házasság.

Városi közgyűlés.

Debreczen, okt. 16.

Rendkívüli közgyűlésre jöttek össze szerdán délelőtt 10 óraker Debreczen törvényhatósági bizottságának tagjai. — Négy tárgy volt felvéve a napirendre, — de azok közül csupán kettő felett hozhatott érdemleges ha-

tározatot a gróf Dégenfeld József főispán elnöklete alatt tanácskozó közgyűlés.

A szováti volt urbéres lakosok birtokai között elszórtan fekvő vizállásos földek örök áron eladását, mely már harmadszor volt névszerinti szavazásra kitézve, a jelenlévők számára való tekintet nélkül 43 szavazattal 7 ellen a közgyűlés elhatározta. E földek terjedelme 396 katasztrális hold s eddig ezek a legutóbbi években csak évi 82 frtot jövedelmeztek a városnak. Szovát községe összesen 3960 frtot ígért azokért. Ez a második eset az utóbbi években, hogy a város ilyen kevés vagy éppen semmi jövedelmet nem hajtó és idegen törvényhatóság területén fekvő földbirtokot elidegenít. A multkor a nádudvari határon eső 16 hold szikesföld eladását határozta el.

A közgyűlés továbbá egyhangulag megszavazta, tekintettel a város szépülésének előmozdítására és a kir. tanfelügyelőség által teljesített kulturális szolgálatokra, Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő által kért 50000 darab eser téglát és 1200 darab laptéglát az országos tanítói árva-ház telkén emelendő állandó tanfelügyelői lakás és hivatal építéséhez. A téglát a helyszínen beszállítási kötelezettség nélkül adják át. — A villaszerű épület előállításához meg az idén hozzáfognak.

Ellenben másik két ügy ezuttal nem volt elintézhető, mert a közgyűlési tagok nem jelentek meg a törvény által követelt számban. Ugy a Csapó kerti iskola és gyermekmenház céljaira szükséges telkek megvásárlását, mint a királyi tábla palotájának tulajdonjoggal az állam részére átadása felett az október 28-dikára kitézött rendkívüli közgyűlése ejtik meg a névszerinti szavazást.

A mai közgyűlés jegyzőkönyvét azonnal hitelesítették.

Ujdonságok.

— Istentiszteletek. Vasárnap a helybeli templomokban a következők s az alábbi sorrendben tartják meg a szokásos istentiszteleteket. A ref. templomokban: a nagytemplomban Dicsőfi József, a kistemplomban Némethy Lajos, a Kossuth-utcai templomban Kiss Albert és az ispotály templomban K. Tóth Kálmán. — A róm. kath. templomban: Reggeli hét óraker Molnár Kálmán mond misét, kilencz óraker pedig dr. Wolafka Nándor püspök, a ki egyuttal a szentbeszédet is tartja, a fél tizenkét órai misét Pálffy Béla tartja. Délután három óraker a szokásos litániát Molnár Kálmán tartja, a keresztény tanítást Kovács Márk, míg a rózsafüzér társulat ajtatosságánál dr. Wolafka Nándor püspök lesz jelen — Az ág. ev. templomban délelőtt tíz óraker Materny Lajos lelkész tartja az egyházi beszédet.

— Esküvő. A debreczeni orvosi kar egyik fiatal, tehetséges tagja dr. Hütter Károly kedden délután esküdtött örök hűséget a vajdai (Biharmegye) anyakönyvvezető hivatalban Beck Henrik vajdai földbirtokos kedves és szép leányának: Matildnak. Az ifju pár egyházilag is megkötötte a frigyét. A boldog pár egybekeléséhez a rokonok, jó barátok s nagyszámú ismerősök szerenese kívánatai fűződnek.

— A főiskola új tanárainak beiktatása. A debreczeni ev. ref. főiskola ujonnan választott tanárai: dr. Bartha Béla, dr. Kérészi Zoltán jogakadémiai és Nagy József tanító képezdei tanárok hivatalukba a szokott ünnepélyességgel f. hó 26-án (szombaton) d. e. 9 óraker a főiskola imatermében fognak beiktattatni. Az új tanárok ez alkalomból székfoglaló értekezéseket olvasnak fel s az ünnepélyen a főiskolai kántus is közreműködik. Az ünnepélyre az akadémiai igazgatóság lapunk utján is meghívja a tanügyi barátokat és az érdeklődő nagy közönséget.

— Rendelet Magyarország czimerének használatára. Az 1848. évi XXI. t. cz. 2. §-a kötelezőleg elrendeli, hogy minden középületknél és közintézetknél, minden nyilvános ünnep alkalmával és minden nagyobb hajókon a nemzeti lobogó és ország czimere használatassék; minthogy a törvény ezen rendelkezése megfelelő végrehajtást nem nyert, a

belügyminiszter utasította a törvényhatóságokat, hogy a nyilvános ünnepélyek alkalmával használni szokott nemzeti lobogókat az ország czimerével látassák el, illetve a fent hivatolt törvényszakaszt jövőre pontosan hajtsák végre.

— Ki lesz a trachoma orvos? Dr. Tihanyi Sámuel, városi tb. főorvosnak elhunytával a trachoma orvosi állás, melyet az elhunyt oly buzgósággal és lelkiismeretes szakavatottsággal töltött be, — megüresedett. — Helyében ideiglenesen városunk másik ügyes trachoma orvosa Somogyi Zoltán lép a városi tanácsnak további intézkedéséig, melylyel a megüresedett orvosi állást rövid idő alatt végérvényesen be fogja tölteni.

— Férj és feleség. Épületes jelenet játszódott le pénteken reggel a Széchenyi-utcán. Egy napszamos felesége ment a közeli korezmába férje után, a ki valamely összezőrdülés miatti buját felejtette ott s nem épen finom szavakban szólította fel a hazatávazásra. Férj uramnak immár muzsikális állapotban eszébe jutott egy ösmert dal, mely szerint senki se járjon ő utána a korezmába, ha ő inni megy s egy kezében levő suhánggal a korezmából távozó asszony után sietett és oly alaposan elrakta, hogy erélyes oldalbordája a könyörületes szomszédok loesolgatására szorult s ezzel meglegedve, — mint a ki dolgát jól végezte, — távozott, de nem haza, hanem vissza a korezmába. A szegény asszonynak már van, az urának pedig lesz baja.

— A farsang fullajtárja. A Carneval herceget és vig környezetét szállító szánkóknak még zaja se hallik a nagy távolság miatt és debreczeni híveik már megteszik az előkészületeket illő fogadásukra. Az ev. ref. főiskola jogakadémia ifjusága az 1896. év. január első napjaiban jogász-bál elnökét és a bál bizottsági tagokat ma megválasztotta. Bálelnökké egyhangulag a mulatságok rendezése tekintetében nagy praxissal bíró pppi és érkeserüi Fráter Emil 3. éves joghallgató választott meg. Alelnökök lettek Hosszfulussy Lajos, Mérey Kálmán és Rásó István, titkár Draveczky Pál, pénztárnok Kiss József, ellenőr Jármay János, háznagy Varga Elemér, cigánybíró Visky Sándor, jegyzők Dalmy Barna és Laszkary Gyula.

— A tanári körből. A debreczeni tanári kar mindjárt az iskolai év elején megindítja munkásságát és megkezdte felolvasással sorozatát. Az első értekező dr. Balassa József főreáliskolai tanár lesz, ki a közoktatási tanácsról készített miniszteri tervezetet fogja ismertetni a körnek f. hó 19-én szombat délután 5 óraker az ev. ref. főiskola kis gyűléstermében tartandó gyűlésén. A gyűlés tárgysorozatába fel van még véve a szegedi főreáliskola tanárainak körlevele s több kisebb fontosságú folyó ügy.

— Régi bűn, új büntetés. Igaz, hogy rég történt, de azért élénk emlékeztetben van az a nagy balkézmanőver, mely a „gazdák és iparosok hitelszövetkezete debreczeni fióktelepének árucesarnoka“ megboldogulása után Csutak Kálmán és társaira kiderült. A f. évi január hó 25—30-ig tartott törvényszéki végtagyalás után az első bíróság Csutak Kálmánt hűtlen kezelés, magán okirat hamisítás és sikkasztás büntetési miatt 7 hónapi börtönrre, Szöllőssy Bélát és Thalviser Alajost hűtlen kezelés és magán okirat hamisítás miatt mondotta ki bűnösnek és Szöllőssy Bélát 7 hónapi, Thalviser Alajost 6 hónapi börtönrre ítélte. Most került az ügy a kir. tábla elé, hol dr. Kiss Endre bíró terjesztette a büntető tanács elé s a magán okirat hamisítás vádjá alól mind a hármakat felmentették, Csutak Kálmánt a sikkasztás vádjá alól is. Ennek következtében a másodfoku bíróság következőkben állapította meg büntetésüket: Csutak Kálmánt 4 hónapi fogházra és 1 évi hivatalvesztésre, Szöllőssy Bélát és Thalviser Alajost 3—3 hónapi fogházra és ugyancsak 1—1 évi hivatalvesztésre és mind hármukat politikai jogaik gyakorlatától 1—1 évre való felfüggesztésre ítélte.

— Szünik a kanyaró. A legutóbbi orvosi jelentések kapasan azt az örvendetes hírt közölhetjük olvasóinkkal, hogy az utóbbi időkben városunkban fellépett kanyaró járványoszerű jelentkezése a sürgősen megtett óvintézkedések betartása mellett ma már úgy a

megbetegedések, mint a halálozások száma szerint tetemesen megkisebbedett s remélhetőleg pár nap alatt a normális számra fognak alá süllyedni.

— **Az orvos-gyógyszerész egyesület felolvasó ülése.** Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy a debreczeni orvos-gyógyszerész egyesület szombaton felolvasó ülést fog tartani. Mint az elnökség az egyesület tagjait és lapunkat a mai nap folyamán értesítette, a felolvasó ülés dr. Tihanyi Sámuel haláláért bizonytalan időre elhalasztatik.

— **Mért rosszak a szivarok.** Budapesti tudósítónk igen érdekesen magyarázta meg azt, hogy mily rosszak a szivarok. Mert hogy egy idő óta feltűnően rosszak, azt minden szivarozó kellő szomorúsággal konstatálja. Az ok az, hogy az államkincstár utasítást adott a dohánygyáraknak, hogy válogassák ki a jó szivarokat és tegyék el a szarítókba a millenárius évre, hogy akkor az ide özlő idegenek csak jó szivart szívjanak s el legyenek ragadtatva a magyar trafik jóságára. Ezért most a rosszabb minőségű szivarok kerülnek csak forgalomba. A javát majd jövő évre szívjuk el.

— **Okirat hamisító őrmester.** K. Kovács Lajos tépei illetőségű legény a 39. gyalogezredben szolgált, mint ezredes őrmester s mikor kikerült a civil életbe az 1893. év őszén, nem is gondolta, hogy katonáskodásának még hat hónapi börtön lesz a folytatása. Ugyanis 1892-ben októberben bevonult az ő századjaéhoz egy államköltészes önkéntes, Borsy János, akinek polgári ruháját mint őrmester ő tartozott volna megőrizni a raktárban. A ruha azonban valahogy elkallódott. A vizsgálat során ugyan nem derült ki, — hogy talán Kovács tüntette volna el, de más volt az ok, a miért Kovácsot ki már ekkor otthon volt — törvény elé szelítették. A polgári ruhák nyilvántartási jegyzékébe t. i. oda volt írva a Borsy neve után, hogy a ruha visszaszármazott illetékes gazdájaéhoz s alá volt írva, mint átvevő, a Borsy neve. Azt a nevet pedig nem Borsy, hanem Kovács őrmester írta oda. Csak hogy már akkor, 1894-ben Kovácsot a katonai törvény nem fogta, tehát a polgári bíróság ítélte el azért az egyetlen rövid név odaírásáért 6 hónapi börtönre és 20 frtnak a ruha árának megfizetésére.

— **Helyiség a trachoma betegek számára.** A városi tanács intézkedett, hogy azon trachomások betegek, a kiknek a baj még nem jelentkezett fertőző alakban, ne a kórházban gyógykezeltesse, hanem külön helyiségben, a hol naponként rendes hivatalos órák alatt tartoznak majd megjelenni orvosi megvizsgálás végett. Erre a célra a mezőrendőrség mostani, Komáromy háznál levő helyiségeit fogja berendezni a városi hatóság, a hol a trachoma orvosok hivatalos rendelő órákat fognak tartani. A helyiséget akkor rendezik be, ha a mezőrendőrségi hivatal onnan ideiglenes helyiségébe költözik át, a mi már rövid idő alatt megtörténik.

— **Amerikába utazó gyermekek.** Mégis csak unalmas dolog mindennap kétszer iskolába menni s ott ülni 5 óra hosszáig. Menynyivel jobb volna kint a szabadban. Így gondolkozott a többek közt két iskolás gyermek s a hétköznapi életmód helyett nagy tettekre vágyva elhatározták, hogy mennek Amerikába, még pedig gyalog. Arról is gondolkoztak, hogy ott mimódon élnek s abban állapodtak meg, hogy Dél-Amerikába mennek mivel ott melegebb van s vadászok lesznek. A héten hétfőn reggel 7 órakor elszöktek hazulról s egy napra való élelemmel elindultak Várad felé. Minden jól ment míg volt mit enni s a nap sütött. Estére Pocsajig értek, hol kint a szabadban lefeküdtek. Hanem igen sötét volt s a vadászok nagyon féltek, míg aztán a hűvös levegőben eszökbe jutott az édes otthon. Alig virradt meg, mikor már arra határozták magukat, hogy haza jönnek. Haza is érkeztek kifáradva és kiéhezve kedden este s nem kíváncznak ismét Amerikába.

— **Midőn a nagyközönség szives figyelmét Ungváry László hírneves 121 holdas czeplédi gyümölcsiskolájának mai számunkban is megjelent hirdetésére felhívjuk: egyuttal jelezzük azt is, hogy biztos tudomásunk szerint Ungváry László-féle gyümölcsiskola telep egyike a legmegbízhatóbb gyümölcsfa csemete beszerzési helynek, honnét hiteles faj,**

szép növésű, rendkívül gazdag gyökérzetű életerős csemetét és vadonozót, kitűnően csomagolva, igen nagy mennyiségben s a legolcsóbb áron kaphatni. Igen nagy előnye a faiskolának az is, hogy homokos talajon létesült, már pedig általánosan tudva van, hogy a homok talajból kikerülő csemete mindig jobban fogamzik, mint a nehéz, iszapos vagy agyagföldben nevelt. Nagy előnye ezen iskolának továbbá még az is, hogy fájainak legnagyobb részét a leghitelesebb forrásból: Bereczki Mátétól szerezte be. Ungváry László kimerítő nagy árjegyzékét kívánalomra bárkinek is készséggel megküldi.

Színház.

* **A ballett.** Tiszay Dezső szinigazgató szerződtette Gabona Gyula ballet mestert és a Halmay nővérek balett tánczosnőket, a kik már többször fel is léptek. A közönség szívesen fogadta fellépésüket és érdeklődése az első est sikere után folyton nőtt a balett tánczosok iránt. Gabona Gyula ügyessége s a Halmay nővérek tánczának grazióitása, könnyedsége, simasága, méltán lepte meg a közönséget. Fényes bizonyítékai elismerésének a balett tagjaival szemben minden fellépésük alkalmával azzal szembatta ki, hogy zajosan megújráztatta tánczaikat.

* **A mintaférfj** igen mulatságos vigjátékot ismételték szombaton kis közönség előtt. Különösen Tapoleczay Dezső és Szerémi Gizella arattak jól megérdemelt tapsokat.

* **Traviatta** opera került színre szép közönség előtt vasárnap. Pajor Emilia egész elfogadhatóan megállotta a helyét, jólehet hangjának fogyatéka éppen ez alkalommal tűnt ki legjobban. Az opera szereplői között Németh Jánosé a főszerep, a ki mellett még Hada J. aratott igazán megérdemelt tapsokat. A Halmay nővérek és Gabona Gyula baller-mester tánczát megújrázta a közönség.

* **Télen** című népszínművet gördülékény, összevágó, folyékony előadásban adták elő hétfőn. Kis közönség jelent meg a színházban, de az pompásan mulatott a komikus és kaczagató helyzeteken. Margó Zelma Vasasné szerepét igazi jó kedvvel, pajzán-sággal, természetességgel játszotta meg. Eleket öntött alakításába, kedves volt szerelmében, pajzán tréfáiban és büszke, mikor az elene áskálódókat a saját kelepezésükben fogja meg Dalai is tetszettek, olyan kedves játékkal kísérte azok előadását, hogy a közönség zajosan megújrázta. Böven kijutott a tapsból, Hadaynak, Lubrineznak, Locsareknének. A darabot kitűnően rendezte Kremer Jenő.

* **A kis alamuszi** került színre kedden, amikor Renard Vicom szerepével Margó Zelma birkózott meg. Amilyen sikert ért el játékaival, azt is lerontotta hangjának fogyatéka, amely éppen nem alkalmas arra, hogy ilyen különben nehéz partikban próbára tegye. Az előadásban részt vett többi szereplők elfogadhatóan töltötték be szerepeiket.

* **Szerafina** szerdai előadása csaknem kizárólag a bérlők előtt került színre. — A czimszerepben K. Szerémi Gizella ismét szaporította babérait. Nagy hatással játszott meg szerepét különösen a negyedik felvonásban. Kevesebb szerencsével boldogult Klenovits, a kinek gyakori megbotlása sokat rontott alakításának érzékén. Kremer Jenő, Bogyó Ilonka, Tapoleczay és Sándor emil határozott sikerrel alakították. A darab berendezés Kremer Jenő dícséri.

* **A három pár cipő** című énekes vigjáték csütörtöki előadása a jobb előadások közé sorozható. A közönség kitűnően mulatott. Pajor Emilia egyik legjobb szerepében lépett fel s Kremer Jenő partnerével gyakran jól megérdemelt tapsban részesült. Margó, Nyilassy és Kiss Irén nagyban hozzájárultak az est sikeréhez. A közönségnek igen tetszett a Halmay nővérek és Gabona Gyula tiroli táncza, úgy, hogy zajos tapsal meg is ismételték.

* **Ármány és szerelem,** Schiller drámája került pénteken este kis közönség előtt színre. A legnagyobb elismerést Klenovits érdemelte ki, a ki Ferdinándot határozott sikerrel játszotta meg. Alakítása magán viselte a gondos tanulmányozás nyomát, játszott szívvel, érzéssel, hatással. Méltán érdemelte meg a gyakran felhangzó s ezáltal jól megérdemelt frenetikus tapsvihart. Mellette Püspöky, Sándor Emil, Szerémi Gizella és Bogyó Ilonka járultak hozzá az est sikeréhez.

Irodalom.

— **„Röptében a nagyvilág körül.“** Valóságos gyönyörrel vettük kezünkbe e népszerű diszmű most beküldött tizenötödik füzetét, mely ép oly változatos és élethű képek sorozata, mint az első. Santa Luciát, Nápólynak e regényes részét mutatja be az első fénykép, míg a következő Itália derült ege alól egyszerre a zordon Moszkvába vezet és a Petrovszky palota nagyszerű pompájában gyönyörködhetünk. Most a versaillesi harezterem egyik remek festménye a rivoli utközét, majd Sevilla látképe következik, azután tarka sorban, a kalkuttai kormányzósi palota, Nasiek, India egyik legszentebb városa, a Clive street Calkuttában, egy nilusi kéjesónak, a kairói ezitadella, Jesói férfiak fényképe Japánból, a római kapitolum, Achmed szultán esetje Konstantinápolyban, La Guayra Venezuelában, Guanajuato Mexikóban, a Buckingham palota trónterme Londonban és a Pennsylvania Avenue Washingtonban Valóban ilyen kevés pénzért ily sokat és ily remek kivitelt még sohasem nyujtottak a közönségnek s így nem csoda, hogy már a magyar kiadásból is 15.000 teljes példány, tehát majd egy negyed millió füzet elfogyott.

Ez a füzet is, mint a többi, vidékre küldve 35 krért rendelhető meg az Egyetértés kiadóhivatalában Budapesten, mely előfizetéseket is elfogad az egész műre 16 füzetre 5 frt 60 krral; 8 füzetre 2 frt 80 krral; 4 füzetre 1 frt 40 krral.

Mulatságos időtöltés.

Apróságok.

A polgári házasság.

A civil-házasság már életbe lépett, Zsidóval is köthet a keresztény frigyot. Egy zsidó, (őrmester) Nyiregyháza városában, Kerecz Márk, Elvett keresztény lányt, Mérey Mária. Csak rajta, előre! zsidók és magyarok, Azért hogy egy kicsit én hátra maradjak. — Dicsőítéstekre írok verset, prózát, Megéneklém én a szép zsidó lányt, Rózsát... Csókra kívánatos kis piros ajaka, Mint tengervízű szűz szemöldöke. Sötét szemében kéjvillám cikázzik. Alabástrom keble, mint tenger hulláma. Domboru két halma, mint egy tüzhányó-hegy, Rajta pihentetni, mily isteni nagy kegy. Merész izezetű sűrű szemöldöke. Megigéz, ki rá néz, bárkit is örökre. Ha vele ihatnék egy kanapén kávét. Tanulmányoznám a házassági kátét. Különbömben mind bájos Izráelnek lánya, Ereiben forr a vér, mint tizes láva. Észbódító szépség, keesei, bájai, Inádlak bennet'k' Izráel lányai! Ugyiszintén imádlak kereszténynt s kereszténynt... Kivált, hogy ha kapnék vele tele erszényt.

Szerkesztői üzenetek.

Érdeklődőnek. A hírlapírók Otthon-ának megalakítása a közel jövőben megtörténik. Nagyszabású és nehéz munkát végez a szűkebb körű előkészítő bizottság, mely már a jövő héten ülést tart s a nyilvánosság előtt is beszámol ténykedésével. Az Otthon megalakítása decemberberig mindenestre megtörténik.

H. S. Szerelmes verset nem közöljük, de ha mindenáron a nyilvánosságnak szánta, lapunk kiadóhivatala a rendes hirdetési díj lefizetése mellett kiadja a hirdetések között vagy a nyílttérben, ahol bátran gyönyörködhet versében.

— h — r. Budapest. Jövő számunkban felhasználjuk.

Dr. Engel Ignácz

orvos

szülész-, sebész-tudor,
és nőgyógyász,

Biharvármegye tb. főorvosa

lakik: Miklós-utca 1909. sz. saját
házában.

Rendel d. e. 8—1, d. u. 2—4-ig.

SPIEGEL MIKSA

ELSŐ DEBRECZENI

mosó, tisztító diszműintézete

DEBRECZEN. Főtér 1903. sz. a.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy legujabban

mosó, tisztító és
diszműintézetemet

számos új és nagyon praktikus újításokkal láttam el és oly tökélyre emeltem, hogy mindennemű mosást és tisztítást teljesen a külföldi és hazai elsőrangú ilyenmű intézetek mintájára Debreczenben legyedül én vagyok képes eszközölni.

Különös súlyt fektetek a

gyors és szép

munkára, mindig szem előtt tartva a

legutányos árszámítást.

Mosatnak és tisztítanak mindenféle fehérneműket, menyasszonyi kelengyék, pipere cikkek, fehér és krém függönyök stb.

Nálam a mosatás és tisztítás mindenkor teljesen ártalmatlan szerekkel, pusztán csak azokkal eszközöltetnek, a mit minden háznál szokás használni.

Felkérem a n. é. közönséget, sziveskedjék becses bizalmával megajándékozni és azért a csekély díjért **csakis az**

első debreczeni mosó, tisztító és diszműintézetben

dolgoztatni, a hol pontos kiszolgáltatásban részesül.

Tisztelettel:

SPIEGEL MIKSA.

Uj iparvállalat.

Van szerencsém úgy az építő, mint az építettő uraknak, nemkülönben a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy

pala- és cserépfedő

munkálatokra berendezett

iparvállalatomat

Nagyváradról Debreczenbe helyeztem át.

E szakba vágó **új munkákat**, mint **javitásokat**, valamint **fedelmunkákat** a legutányosabb árban vállalom el.

Főtörekvésem, hogy a megrendeléseket mindenkor pontosan teljes megelégedésre olcsó árért készítek el, hogy ez által t. megbízóim teljes megelégedését kiérdemeljem.

Teljes tisztelettel

Tassy Károly,

pala- és cserépfedő mester

Két malom-utca 915. sz. a.

Javitások pontosan teljesítetnek.

Ócska hangszerek becsereitettek.

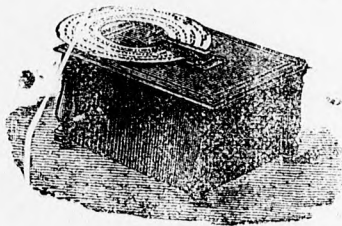
Sternberg Armin és Testvére

cs. és kir. szab. hangszer-ípar Budapest VII. ker. Kerepesi út 36. saját gyártmányú, mindenemű hangszerek és azok kellekkel és nikatrószel. Mindennemű hangszerek és zenélőművek javítása és hangolása szakzerű pontossággal teljesítetik.

Cs. és kir. szabad. „Columbus” czimbalomverőtej megszünteti az eddigi fáradságos pamutozás és czerénázást, erős és csengő hangot nyerünk általa. Minden verőre bárki ráhuzhatja és mindenkor le is huzhatja. Sohasem pusztul el. Ára a verőpálcákkal együtt az utóbbiak minősége szerint 1.50, 2 frt, 2.50, 3, 3.50 és 4 frt. Külön a „Columbus” verőfej párja 1.— frt.

Legujabb! Legujabb!

INTONA

Elpusztíthatatlan aczéhangokkal, változtatható ércjátéklapokkal és korlátlan műsorrai.

Ezen új találmányu hangszerelem minden előzetes tanulmány és zeneismeret nélkül száz meg száz tetszés szerinti zenedarabokat lehet játszani. Ára 12 frt, a kótalapok drbja 30 kr. Megrendelések az árak előleges beküldése mellett vagy utánvétellel teljesítetnek.

HARMONIKA

saját készítményű

a legkitünőbb hangokkal,

3 frittól kezdve 4.—, 5.—, 6.—, 7.—, 8.—, 10.— forintig és feljebb.

Különlegességek aczéhangu harmonikákban.

Legujabban megjelent

Magyar harmonika-iskola

az egy vagy kétsoros harmonikához (30 legszebb zenedarabbal), melynek segélyével minden előzetes zeneismeret nélkül a harmonika játszását egy fél óra alatt mindenki megtanulhatja. Az egysoros harmonika-iskola ára 1 frt, a kétsoros harmonika-iskola ára 2 frt, mely összeg beküldése után bérmentve küldjük.

Számoló czédula ingyen küldetik.

Pneumatikus kerékpárok.

Mielőtt

vásárol vagy rendel varrógépet vagy kerékpárt, ne mulassza el megtekinteni nagy raktáramat.

Azon országos hírnévnek örvendő „Dürkopp” féle karikahajós **Vibratin-Shuttle** és **Singer** varrógépekben nagy raktárt tartok.

Házi használatra s minden ipari célokra egy családi **Singer** varrógép zár szekrénynyel 5 évi jótállással 35 frittért s feljebb kaphatók csak is

Deutsch Edénél

Debreczen, Nagy-Hatvan-utca 1095. sz.

Minden szerkezetű varrógépek és kerékpárok javítása jutányosan elvállaltatik.

Nagy raktár tükör s képekben és áremelés nélkül részletfizetésre eladatnak.

Tükör és képraktár.

Varrógépek.

Gépjavitó műhely.

Hirdetmény!

Köztudomására adjuk, hogy az államilag engedélyezett

MAGYAR OSZTÁLYSORSJÁTÉK

első huzása 1895. évi október 16-ikától 19-ikéig fog Budapesten királyi közjegyző jelenlétében és a magyar kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan megtartatni.

Ez az első huzáson az egész sorsjáték 31,499 nyeresége közül, melyeknek összege

5 millió 600,000 korona összértékben

10,000 nyereséget fog kihuzatni

egy millió 268,000 korona

összegben. A második osztály huzása december 6-ikától 14-ikéig fog megtartatni.

As első huzásra szóló osztálysorsjegyek, valamint mindkét huzásra érvényes teljes sorsjegyek még mindig kaphatók a különtáblákkal vagy plakátokkal megjelölt helyeken az eredeti árak mellett.

Oly sorsjegyekért, melyeket az első huzás után vásárolnak, az első osztály díját szintén meg kell fizetni.

Budapest, 1895. szeptember hó,

Andrássy-ut 5

Magyar osztálysorsjáték-igazgatósága.

Minden harmadik sorsjegy nyer.

Első huzás már 1895. október 16—19-ig.

Minden harmadik sorsjegy nyer.

Az államilag engedélyezett

Magyar osztálysorsjáték

I. osztály nyereségei.

Huzás 1895. október 16—19-ig.

	korona	korona
1 nyereséget á	80000 =	80000
1 " "	60000 =	60000
1 " "	40000 =	40000
1 " "	30000 =	30000
1 " "	20000 =	20000
1 " "	15000 =	15000
1 " "	10000 =	10000
2 " "	8000 =	16000
8 " "	4000 =	32000
10 " "	2000 =	20000
13 " "	1000 =	13000
100 " "	400 =	40000
860 " "	200 =	172000
9000 " "	80 =	720000

10000 nyereséget összesen 1268000

31,499 nyereséggel és egy jutalomdíjjal.

**5 MILLIÓ
600,000 KORONA**
összértékben.

A legnagyobb nyereséget a legkedvezőbb esetben.

**EGY MILLIÓ
korona.**

II. osztály nyereségei.

Huzás 1895. december 6—14-ig.

	korona	korona
1 jutalom	60000 =	600000
1 " "	40000 =	400000
1 " "	20000 =	200000
1 " "	10000 =	100000
1 " "	5000 =	50000
2 " "	2000 =	40000
2 " "	1500 =	30000
4 " "	1000 =	40000
10 " "	800 =	80000
27 " "	600 =	162000
100 " "	200 =	200000
200 " "	100 =	200000
1150 " "	200 =	230000
20000 " "	100 =	2000000

21499 nyereséget és jutalom 4332000

Eredeti sorsjegyek az I. osztály részére:

Egy egész	egy fél = $\frac{5}{10}$	egy tized	egy huszad
40	20	4	2 korona.

Ajánl és utánvétellel szétküld.

HEINTZE KÁROLY fő-elárusító, **Budapest,** szervita-tér 3.

Minden harmadik sorsjegy nyer.

Vidéki megrendelők kéretnek postadíjért 10 fillért, ajánlott levelekért 30 fillért és a sorsozási tudósításért 20 fillért küldeni.

Minden harmadik sorsjegy nyer.

Sürgöny-czim: LOTTOHEINTZE, BUDAPEST.

Gépjavitó műhely.

Női és gyermek Kalapok.

Az őszi és téli évadra

MODELL KALAPOK

rendkívül dus választékban érkeztek

EMERICH ARNOLDNÉ

ujjonnan és csinosan berendezett Debreczen város legnagyobb

női divat-üzletében

Városháza-épület, Kossuth-utca.

2 arany, 13 ezüst érem.		9 dísz- és elismerő okmány
Kwizda-féle		
Korneuburgi marha-táppor.		
lovak, szarvasmarha és juhok számára. Egész dobozzal 70 kr., — féldobozzal 35 kr.		
40 év óta a legtöbb istállóban használatban, étvágyhiánynál, rossz emésztésnél, valamint teheneknél a tejjavítása s a tejelőképeség fokozása czéljából.		
Tossek a főnnebbi védjegyre ügyelni a vételnél határozottan kifejezni: Kwizda-féle Korneuburgi-marha-táppor.	Fő letét: Kwizda Ferencz János osztrák cs. és kir. és román kir. udvari szállító kerületi gyógyszer-tárában. Korneuburg, Bécs mellett	Valódi minőségben gyógyszer-tárakban és drogistáknál kapható.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség b. tudomására hozni, hogy Kunz József és Társa czéggel 3 év óta fenálló összeköttetésem további főtartása mellett

női ruhák készíttetését

a Széchenyi-utcai Podmaniczky-ház első emeletén levő divatteremben október 1-től magam is elvállalom.

A n. é. hölgyközönség kegyes pártfogásátkérve, vagyok

teljes tisztelettel
MATULA EDE
női szabó
BUDAPESTRŐL.

RÓZSA LAJOS

női divattermében

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Tulhalmozott raktár miatt

a következő czikkek

 bámulatos olcsó árban

lesznek eladva.

Divatos őszi kabátok és Gallérok, Téli kabátok, Bundák, Körköpenyek, Plüsch Jaquettek, Modell Gallérok, különféle szörme Gallérok.

Gyermek köpenyek és Bakfisch-kabátok, Selyem, szövet és házi Blousok, Reggeli ruhák, Matinék, Gyermek ruhácskákban különlegességek, Muffok, sapkák, szörme áruk.

Párisi női és leány kalapok, gyermek felöltők és bábék

 bámulatos olcsó árban.

Debreczen, 1895. Nyomatott Kutasi I. könyvnyomdájában.